

I

(Rezolucje, zalecenia i opinie)

REZOLUCJE

RADA

**REZOLUCJA RADY W SPRAWIE PLANU PRAC UE W DZIEDZINIE KULTURY NA LATA
2023–2026**

(2022/C 466/01)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

UZNAJĄC:

- kulturę za niewyczerpane źródło inspiracji i innowacji, wyraz humanizmu i estetyki, nasz wspólny język i dziedzictwo oraz fundamentalny element naszych tożsamości i społeczności;
- rolę kultury jako integralnego czynnika zrównoważonego rozwoju i pozytywnej transformacji społecznej;
- coraz większe znaczenie wartości UE, w tym wolności wypowiedzi i wolności twórczej;
- wkład sektora kultury i sektora kreatywnego w zatrudnienie i gospodarkę UE;
- rolę kultury w stosunkach zewnętrznych UE i we współpracy z innymi organami międzynarodowymi, w szczególności z Radą Europy i UNESCO;
- poprzednie plany prac Rady w dziedzinie kultury oraz osiągnięte rezultaty;

W ŚWIETLE

- trwającej wojny Rosji przeciwko Ukrainie – krajowi kandydującemu do UE – która to wojna stanowi rażące naruszenie prawa międzynarodowego oraz atak na prawa człowieka i na podstawowe wartości i zasady UE, która grozi zniszczeniem bogatego życia kulturalnego i dziedzictwa kulturowego Ukrainy i która wywołała największe od drugiej wojny światowej przesiedlenia obywateli w Europie i niepokojący kryzys energetyczny;
- poważnego wpływu pandemii Covid-19 na ogół społeczeństwa, na każdego z osobna oraz na wiele sektorów gospodarki – w szczególności na sektor kultury i sektor kreatywny – z których wiele nadal zmaga się z jej konsekwencjami;
- coraz szybszej zmiany klimatu, utraty bioróżnorodności i wynikającej z tego konieczności przyspieszenia transformacji w stronę modelu zrównoważonego, którą kultura może usprawnić poprzez działania uwrażliwiające, kreatywność i innowacje;
- toczących się procesów, takich jak cyfryzacja, oraz utrzymujących się wyzwań, takich jak szczególne warunki pracy artystów, twórców i innych osób zawodowo związanych z kulturą;

PRZYPOMINAJĄC O:

- najważniejszych dokumentach politycznych przedstawionych w załączniku II do niniejszej rezolucji;
- wadze uwzględniania wymiaru kulturalnego we wszystkich stosownych dziedzinach, programach i inicjatywach politycznych oraz zapotrzebowaniu na większą synergię;
- działaniach podjętych w celu opracowania i wdrożenia strategicznego podejścia UE do międzynarodowych stosunków kulturalnych;

UZGADNIA

przedstawione poniżej przekrojowe priorytety – z uwagi na ich udział w zwiększaniu europejskiej współpracy kulturalnej, w promowaniu różnorodności kulturowej i w zapewnianiu europejskiej wartości dodanej oraz z myślą o potrzebie wspólnych działań w ciągu najbliższych czterech lat – z uwzględnieniem najważniejszych wyzwań i z należyтым poszanowaniem zasady pomocniczości i proporcjonalności:

- a) *Artyści i osoby zawodowo związane z kulturą: wzmocnienie pozycji sektora kultury i sektora kreatywnego*
- b) *Kultura na rzecz ludzi: zwiększanie uczestnictwa w kulturze i roli kultury w społeczeństwie*
- c) *Kultura na rzecz planety: uwolnienie siły kultury*
- d) *Kultura na rzecz partnerstw współwzajemnych: wzmocnienie kulturalnego wymiaru stosunków zewnętrznych UE.*

ZWRACA SIĘ DO KOMISJI I WYSOKIEGO PRZEDSTAWICIELA UNII DO SPRAW ZAGRANICZNYCH I POLITYKI BEZPIECZEŃSTWA, ABY W RAMACH SWOICH KOMPETENCJI I Z NALEŻYTYM POSZANOWANIEM ZASADY POMOCNICZOŚCI:

- do kwietnia 2026 r. na podstawie dobrowolnych pisemnych wkładów państw członkowskich opracowali dokument roboczy zawierający wstępne wnioski z wdrażania niniejszego programu prac UE, a do czerwca 2026 r. przyjęli sprawozdanie końcowe;
- na podstawie uprzednich konsultacji z państwami członkowskimi i zainteresowanymi stronami rozważyli zaproponowanie strategicznych ram UE w dziedzinie kultury, w których znajdują odzwierciedlenie zasady przewodnie przedstawione w załączniku I i które będą służyć strategicznemu uwzględnianiu perspektywy polityki kulturalnej i atutów kultury we wszystkich stosownych politykach, programach i inicjatywach UE. Sposobem określania priorytetów i wskazywania konkretnych działań we współpracy kulturalnej na szczeblu europejskim pozostaną plany prac UE w dziedzinie kultury.

ZAŁĄCZNIK I

I. ZASADY PRZEWODNIE

Plan prac UE w dziedzinie kultury opiera się na następujących zasadach przewodnich:

- Kultura, w tym dziedzictwo kulturowe, ma wartość immanentną oraz wpływ na wzmacnianie tożsamości europejskiej.
- Różnorodność kulturowa i językowa to podstawowe atuty UE, które należy szanować, promować i wzmacniać, w tym poprzez mobilność i obieg dzieł.
- Wolność wyrazu artystycznego i wolność twórcza mają pierwszorzędne znaczenie dla ludzkiej zdolności stawiania czoła wyzwaniom, krytycznego myślenia oraz dokonywania innowacji i wynalazków, i należy na wszelkie możliwe sposoby do nich zachęcać i je wspierać.
- Różnorodność kulturowa i dialog międzykulturowy są nieodzowne dla promowania i ochrony praw człowieka; sprzyjają wzajemnemu zrozumieniu, pomagają zapobiegać konfliktom i je rozwiązywać oraz promują pojednanie, pokój i stabilność międzynarodową; wszelkie instrumentalne używanie kultury do rozpowszechniania propagandy wojennej i dezinformacji oraz do wzbudzania nienawiści jest niezgodne z podstawowymi wartościami i zasadami UE.
- Kultura ma znaczny udział w zrównoważonym rozwoju, gospodarce i włączeniu społecznym, a tym samym zwiększa spójność terytorialną.
- Kultura ma potencjał promowania równości i wzajemnego szacunku oraz zwalczania wszelkich form przemocy, dyskryminacji, nietolerancji i uprzedzeń.
- Przy wdrażaniu planu należy w zoptymalizowany sposób posługiwać się dobrymi jakościowo danymi i statystykami.

II. OBSZARY PRIORYTETOWE

a) **Artyści i osoby zawodowo związane z kulturą: wzmacnianie pozycji sektora kultury i sektora kreatywnego**

Ekosystem kultury i kreatywności nie mógłby istnieć bez ludzi, którzy w niezliczonych formach tworzą treści kulturalne: artystów oraz innych osób zawodowo związanych z kulturą i kreatywnością, instytucji i organizacji. Silny sektor kultury i silny sektor kreatywny są więc nieodzowne. Ich struktura opiera się jednak na samozatrudnieniu oraz małych przedsiębiorstwach i mikrofirmach; cechuje je także duża konkurencyjność i fragmentacja rynków. Artyści oraz osoby zawodowo związane z kulturą i kreatywnością zazwyczaj realizują swoją karierę zawodową w oparciu o projekty i dużą mobilność. Często mają nieregularne i nie dające się przewidzieć dochody i aby zarobić na życie, pracują w kilku miejscach.

Podczas pandemii Covid-19 sektor kultury i sektor kreatywny wykazały się dużą zdolnością przystosowawczą i innowacyjnością. Jednak poważnie odczuły i nadal odczuwają skutki pandemii.

Trwająca rosyjska inwazja na Ukrainę i jej wpływ na ekosystem kultury i kreatywności unaoczniają integralną rolę podmiotów kultury w społeczeństwach demokratycznych i wagę ochrony wolności wyrazu artystycznego, coraz częściej znajdujących się pod presją.

Dzisiaj bardziej niż kiedykolwiek należy pilnie wzmocnić odporność sektora kultury i sektora kreatywnego, wesprzeć ich odbudowę i różnorodność, zachęcić je do angażowania się w realizację celów zrównoważonościowych, wykorzystać nowe tendencje przyspieszone przez pandemię – w tym w otoczeniu cyfrowym – oraz zapewnić sprawiedliwe warunki pracy wszystkim osobom zawodowo związanym z kulturą i kreatywnością, tak by ten niezależny i dynamiczny sektor był lepiej słyszalny.

b) **Kultura na rzecz ludzi: zwiększanie uczestnictwa w kulturze i roli kultury w społeczeństwie**

Kultura, w tym dziedzictwo kulturowe, odgrywa kluczową rolę w naszych demokracjach i w życiu pojedynczych osób. Uczestnictwo w kulturze i dziedzictwie kulturowym, kreatywności i sztuce ma pozytywny wpływ na ludzi w każdym wieku i ze wszystkich środowisk; podnosi jakość życia oraz poprawia zdrowie i ogólny dobrostan pojedynczych osób i całych społeczności. Uczestnictwo w kulturze sprzyja spójności społecznej i terytorialnej, a zarazem skłania do poszanowania różnorodności kulturowej i językowej oraz daje okazję do otwartego dialogu w społeczeństwach obywatelskich.

Różnorodność kulturowa i językowa należą do kluczowych atutów Europy i jako takie wymagają poszanowania i promowania, ze szczególnym uwzględnieniem języków mniej używanych. Należy zwrócić szczególną uwagę na uczestnictwo dzieci i młodzieży w życiu kulturalnym i na ich zdolność czytania, gdyż sprzyjają one kreatywności i wzbogacają doświadczenie. Równie ważne jest inkluzywne podejście do grup słabszych i defaworyzowanych.

Instytucje kultury odgrywają żywotną rolę w umacnianiu demokracji i dobrostanu społecznego, gdyż kierują ofertę do całej społeczności, zapewniają przystępny cenowo lub bezpłatny dostęp do wiedzy i informacji – z pełnym poszanowaniem praw własności intelektualnej – zwiększają umiejętność korzystania z mediów, tworzą wspólne pole do dialogu i debaty, a tym samym zwiększają integrację społeczną i zaangażowanie społeczne, a ponadto przyczyniają się do zwalczania dezinformacji, mowy nienawiści i nieprawdziwych informacji. Tę rolę instytucji kultury należy bardziej pielęgnować.

W tym kontekście obecny plan prac zwraca szczególną uwagę na sprzyjanie rozwojowi bibliotek. Wiele bibliotek stanowi również spokojne i bezpieczne otoczenie dla osób słabszych, co ma w tym momencie szczególne znaczenie w przypadku licznych przesiedleńców z Ukrainy i ich zapotrzebowania na schronienie fizyczne i mentalne.

c) **Kultura na rzecz planety: uwolnienie siły kultury**

Ekosystemy kultury i kreatywności w Europie i na świecie stają przed poważnymi zagrożeniami naturalnymi i antropogenicznymi: długofalowy wpływ na europejski sektor kultury i sektor kreatywny ma w szczególności zmiana klimatu. Nieodzwonnie jest przygotowanie dziedzictwa kulturowego oraz sektora kultury i sektora kreatywnego na przyszłe wyzwania. Najwyższy czas zająć się gotowością dziedzictwa kulturowego na zagrożenia i zwiększaniem jego odporności na zmianę klimatu. UE będzie kontynuować i intensyfikować walkę z nielegalnym handlem dobrami kultury.

Kultura, w tym dziedzictwo kulturowe, przyczynia się do transformacji w stronę modelu zrównoważonego – potrzebnej, aby można było osiągnąć cele europejskiego zielonego ładu i agendy 2030. W tym kontekście kluczową rolę odgrywają także technologie cyfrowe. Należy więc jeszcze bardziej wzmocnić innowacje w sektorze kultury i sektorze kreatywnym, transformację cyfrową oraz dostępność kultury i dziedzictwa kulturowego w przestrzeni cyfrowej. Kluczową rolę w tym względzie będzie mieć Wspólnota Wiedzy i Innowacji EIT „Kultura i kreatywność”⁽¹⁾. Należy też przyjąć wyważone podejście do środowiska zbudowanego. Szeroka promocja inicjatywy „Nowy europejski Bauhaus” mogłaby pomóc uwrażliwić na znaczenie dobrej jakościowo architektury i środowiska zbudowanego.

Ponadto należy poprawić badania i statystyki kulturalne, po to by móc lepiej monitorować funkcjonowanie sektora kultury i sektora kreatywnego i w celu ich wspierania opracowywać skuteczne polityki oparte na danych. Centralna – i coraz większa – rola we współpracy z innymi międzynarodowymi i niezależnymi organizacjami zajmującymi się badaniami i statystykami w sektorze kultury i sektorze kreatywnym powinna przypadać Eurostatowi.

d) **Kultura na rzecz partnerstw współtwórczych: wzmocnianie kulturalnego wymiaru stosunków zewnętrznych UE**

Bogactwo kulturowe i wolność kulturowa Europy, unijne podejście oddolne zakorzenione w społeczeństwie obywatelskim oraz silne zaangażowanie UE we współtwórczość to mocne atuty w stosunkach międzynarodowych z punktu widzenia budowy zrównoważonych partnerstw opartych na równości stron. Bardzo ważne jest, aby w pełni wykorzystać ten potencjał poprzez zwiększanie nie tylko liczby działań i projektów w ramach współpracy kulturalnej, lecz także ich widoczności i zasięgu.

Wojna Rosji przeciwko Ukrainie jest jasnym dowodem zarówno stopniowo zmieniającej się rzeczywistości geopolitycznej, jak i instrumentalnego używania kultury i dziedzictwa jako pomocy w uzasadnianiu agresji wojskowej. W tym kontekście współtwórczość kulturalna może stać się autentyczną podstawą naszych europejskich wartości – w tym swobód artystycznych i praw kulturalnych – i wiarygodnie je komunikować w wielu częściach świata, a tym samym pomagać hamować rozprzestrzenianie się systemów autorytarnych.

Biorąc pod uwagę przyszłość naszej planety i wspólny cel w postaci zrównoważoności, potrzebne są większe ambicje kulturalne na rzecz zmiany oraz dialog intelektualny torujący drogę wspólnym podejściom w duchu „Nowego europejskiego Bauhausu” (zrównoważone, inkluzywne, piękne). Ścisła koordynacja działań na szczeblu UE oraz uwzględnianie kultury we wszystkich stosownych dziedzinach działań zewnętrznych UE i w odpowiednich instrumentach finansowych będą kluczowe dla wzmocnienia roli kultury w stosunkach zewnętrznych UE.

III. REALIZACJA I METODY PRACY

1. Rada zwraca się do państw członkowskich, Komisji i – w pewnych aspektach działań zewnętrznych – do wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, aby wspólnie pracowali nad realizacją działań przewidzianych w planie prac na podstawie dynamicznego programu przedstawionego w części IV i załączniku A. Harmonogram zamieszczony w załączniku A ma charakter orientacyjny i będzie realizowany w zależności od potrzeb przez kolejne prezydencje.

⁽¹⁾ Wspólnota Wiedzy i Innowacji Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii (<https://eit.europa.eu/eit-community/eit-culture-creativity>).

2. Regularny dialog i współpraca państw członkowskich, instytucji UE, społeczeństwa obywatelskiego, organizacji międzynarodowych oraz partnerów z państw trzecich mają skutkować podejściem całościowym, które będzie sprzyjać synergii – a w stosownym przypadku spójności polityk – zachęcać do uczenia się od siebie nawzajem i może przynieść lepsze rezultaty.
3. Realizacja planu prac oraz wdrażanie programu „Kreatywna Europa” za pomocą jego rocznych planów prac oraz innych programów i działań związanych z kulturą powinny się uzupełniać w sposób dający synergię.
4. Plan prac UE w dziedzinie kultury powinien być monitorowany przez prezydencję Rady i w razie potrzeby może być przez Radę modyfikowany w świetle osiągniętych rezultatów lub stosownych wydarzeń politycznych na szczeblu europejskim lub międzynarodowym.
5. Tematom podlegającym każdemu z obszarów priorytetowych przypisanych zostało kilka działań (część IV) i najważniejsza(-sze) metoda(-dy) pracy. Ostateczny wynik każdego z działań wraz z odpowiadającym mu sprawozdaniem zawierającym w stosownym przypadku wnioski i zalecenia zostanie przedstawiony do dyskusji Komitetowi ds. Kultury, a w stosownym przypadku Grupie Roboczej do Spraw Audiowizualnych i Mediów. Podejmą one ewentualne decyzje o dalszych krokach.
6. Niezbędna jest elastyczność zapisów i realizacji planu prac UE w dziedzinie kultury, aby można było reagować na obecne i przyszłe wyzwania i zmieniające się otoczenie polityczne.
7. Używać można m.in. następujących metod pracy (²): otwarta metoda koordynacji (OMK); doraźne grupy i narady lub grupy ekspertów i narady prowadzone przez Komisję; wzajemne uczenie się; działania eksperymentalne i pilotażowe; spotkania analityczne; badania; konferencje; seminaria podsumowujące lub inne tego typu formy; dialog ze społeczeństwem obywatelskim; warsztaty formalne i nieformalne; wspólne inicjatywy z Radą Europy i innymi organizacjami międzynarodowymi; konkluzje Rady; nieformalne spotkania urzędników z ministerstw kultury i w stosownym przypadku z innych ministerstw.

IV. DZIAŁANIA

Jeżeli chodzi o obszary priorytetowe i metody pracy opisane w części II i III, przeprowadzone zostaną następujące działania:

a) **Artyści i osoby zawodowo związane z kulturą: wzmocnienie pozycji sektora kultury i sektora kreatywnego**

— **Status i warunki pracy artystów i osób zawodowo związanych z kulturą i kreatywnością**

Metody pracy: działania następcze nawiązujące do prac obecnej grupy ds. otwartej metody koordynacji; warsztaty tematyczne; ewentualna konferencja.

Uzasadnienie: w ramach działań następczych nawiązujących do prac grupy eksperckiej ds. otwartej metody koordynacji proponuje się platformę internetową, na której znalazłyby się informacje o warunkach pracy artystów oraz osób zawodowo związanych z kulturą i kreatywnością w państwach członkowskich UE. Platforma będzie oparta na wartościowych danych i materiałach zebranych także we współpracy z partnerami społecznymi reprezentowanymi w różnych sektorach kultury i powinna być stale uzupełniana o aktualną sytuację i nowe środki. Ponadto rozważone zostaną takie tematy jak różnorodność, mobilność oraz perspektywa płci. Pomogłoby to uzyskać informacje o warunkach pracy w całej UE i lepiej radzić sobie z wymogami administracyjnymi, jeżeli chodzi o zabezpieczenie społeczne i inne aspekty, takie jak podatki. W ramach tego tematu należy wziąć pod uwagę również wymianę doświadczeń odnośnie do Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności.

Oczekiwane rezultaty: platforma internetowa umożliwiająca stałą wymianę informacji i sprawdzonych rozwiązań między zainteresowanymi stronami w odniesieniu do poprawy warunków pracy artystów i osób zawodowo związanych z kreatywnością; podsumowanie postępów i praca nad konkretnymi zaleceniami w sprawie statusu artysty (³).

— **Wolność artystyczna**

Metody pracy: konferencja, a następnie odnośne konkluzje Rady.

(²) Ogólne wytyczne w sprawie metod pracy znajdują się w załączniku B.

(³) <https://en.unesco.org/creativity/governance/status-artist>.

Uzasadnienie: wolność artystyczna to podstawowy czynnik pracy kulturalnej; ochrona wolności artystycznej okazała się ważnym elementem wzmocnienia związków między kulturą a demokracją. Artyści i zainteresowane strony z sektora kultury stają przed nowymi, coraz trudniejszymi wyzwaniami. Dlatego niezmiernie ważne są wspólne wysiłki, które pozwolą artystom i podmiotom kulturalnym swobodnie wykonywać swój zawód w całej UE. Kwestia ta dotyczy nie tylko warunków stwarzanych artystom, lecz także decyduje o tym, czy głos jest słyszalny.

Oczekiwane rezultaty: wymiana pomysłów i sprawdzonych rozwiązań poprzez dyskusję nad różnymi perspektywami i kształtowaniem polityki w celu stymulowania pozytywnych zmian.

— Stymulowanie transformacji cyfrowej w sektorze kultury i sektorze kreatywnym

Metody pracy: konferencja, a następnie ewentualnie odnośne konkluzje Rady.

Uzasadnienie: w ciągu ostatniej dekady cyfryzacja spowodowała głębokie zmiany w sektorze kultury i sektorze kreatywnym. Zasadniczo zmieniła sposób działania osób związanych z tymi sektorami oraz stosunki między nimi i relację z publicznością. Jednak rozdrobnienie działań i brak współpracy na większą skalę utrudniają wypracowanie silnego i elastycznego podejścia do transformacji cyfrowej.

Oczekiwane rezultaty: wymiana doświadczeń w celu zidentyfikowania sprawdzonych rozwiązań możliwych do zastosowania gdzie indziej, po to by promować spójną i zrównoważoną transformację cyfrową w sektorze kultury i sektorze kreatywnym.

— Stymulowanie transformacji ekologicznej w sektorze kultury i sektorze kreatywnym, ze szczególnym uwzględnieniem kryzysu energetycznego

Metody pracy: warsztat(y) / otwarta metoda koordynacji; podsumowanie kryzysu energetycznego w celu wymiany sprawdzonych rozwiązań.

Uzasadnienie: sektor kultury i sektor kreatywny nie mogą pozostać w tyle w ramach transformacji ekologicznej. Muszą zwiększyć swój wkład w zrównoważoną przyszłość i odegrać aktywną rolę w transformacji ekologicznej, działaniach klimatycznych oraz gospodarczej odbudowie Europy, ze szczególnym uwzględnieniem obecnego kryzysu gospodarczego i z wzięciem pod uwagę różnorodności geograficznej i cech Unii. Wypróbowano już różnorodne praktyki i inicjatywy. Prace w ramach tego działania powinny odzwierciedlać wynik prac grup ds. otwartej metody koordynacji w dziedzinie kulturowego wymiaru zrównoważonego rozwoju i zwiększania odporności dziedzictwa kulturowego na zmiany klimatu. W ramach tego tematu należy wziąć pod uwagę również wymianę doświadczeń odnośnie do Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności.

Oczekiwane rezultaty: wymiana doświadczeń i zidentyfikowanie sprawdzonych rozwiązań możliwych do zastosowania gdzie indziej w sektorze kultury i sektorze kreatywnym (zwłaszcza w sztukach widowiskowych, muzyce, muzeach, produkcji filmowej), w tym w sprawie kalkulatorów CO₂; wsparcie działań sektora kultury i sektora kreatywnego służących dostosowaniu się do transformacji ekologicznej.

— Wzmocnienie wymiaru kulturalnego i kreatywnego w europejskim sektorze gier wideo

Metoda pracy: seria narad lub spotkań analitycznych.

Uzasadnienie: w nawiązaniu do konkluzji Rady w sprawie budowania europejskiej strategii dla ekosystemu sektora kultury i sektora kreatywnego oraz do sprawozdania i projektu pilotażowego w dziedzinie gier wideo powstałych z inicjatywy Parlamentu Europejskiego dyskusja na szczeblu europejskim może wskazać sposoby wspierania wymiaru kulturalnego i kreatywnego w europejskim sektorze gier wideo, który jest czołową praktyką spośród nowych praktyk kulturalnych w otoczeniu cyfrowym. Podczas dyskusji tych można zastanowić się też nad kwestiami wiążącymi się z mechanizmami finansowania, zwłaszcza MŚP i start-upów; niezależnością, wolnością twórczą i różnorodnością form wyrazu kulturowego; umiejętnościami i szkoleniami; innowacjami kreatywnymi i technologicznymi; nowymi sposobami wykorzystania gier wideo w celu wspierania dostępu do kultury; rolę gier wideo do celów edukacyjnych itd.

Oczekiwane rezultaty: zalecenia w sprawie wspierania kulturalnego i kreatywnego wymiaru europejskiego sektora gier wideo i w sprawie wzmocnienia współpracy europejskich zainteresowanych stron w tej dziedzinie.

b) **Kultura na rzecz ludzi: zwiększanie uczestnictwa w kulturze i roli kultury w społeczeństwie**

— **Kultura a promowanie demokracji: ku obywatelstwu kulturalnemu w Europie**

Metody pracy: wzajemne uczenie się i ewentualna konferencja z udziałem decydentów politycznych i stosownych zainteresowanych stron z sektora kultury i sektora edukacji.

Uzasadnienie: w duchu Karty z Porto Santo i opierając się na badaniu zleconym w ramach planu prac w dziedzinie kultury na lata 2019–2022, należy zintensyfikować i poszerzyć uczestnictwo obywateli, zwłaszcza młodych pokoleń, i dodać legitymizacji procesom decyzyjnym, angażując całą społeczność w podejmowanie decyzji, twórczość, produkcję, komunikację, pośrednictwo i realizację. Należy stworzyć synergie międzysektorowe pomiędzy szkołami, instytucjami kulturalnymi, społeczeństwem obywatelskim i innymi podmiotami, po to by w pełni wykorzystać transformacyjny potencjał kultury dla wzmocnienia demokracji.

Oczekiwane rezultaty: wymiana doświadczeń i wybór przykładów sprawdzonych rozwiązań.

— **Kultura a zdrowie**

Metoda pracy: ewentualna konferencja; ewentualne nieformalne spotkania urzędników z ministerstw kultury i ministerstw zdrowia; krótkookresowa grupa ds. otwartej metody koordynacji zajmująca się włączaniem kultury w polityki zdrowotne – wymiana sprawdzonych rozwiązań ze szczególnym uwzględnieniem zdrowia psychicznego.

Uzasadnienie: działania kulturalne mogą wesprzeć profilaktykę zdrowotną, promocję zdrowia oraz zarządzanie chorobami i ich leczenie. Oferują podejście całościowe i pozytywnie wpływają na ludzi w każdym wieku i ze wszystkich środowisk, podnoszą jakość życia oraz poprawiają zdrowie i ogólny dobrostan ludzi i społeczności. Mają także istotne oddziaływanie gospodarcze. Otwarta metoda koordynacji może się opierać na wynikach działań przygotowawczych z 2022 r. „Kultura dla zdrowia” oraz na wcześniejszych badaniach i pracach przeprowadzonych w tej dziedzinie.

Oczekiwane rezultaty: uwrażliwianie na pozytywne efekty kultury i tworzenie bardziej międzysektorowej współpracy między decydentami; zalecenia w sprawie wdrażania partycypacyjnych praktyk kulturalnych, ze szczególnym uwzględnieniem zdrowia psychicznego; dalsze mapowanie sprawdzonych rozwiązań.

— **Budowanie mostów: wzmocnianie wielorakiej roli bibliotek jako depozytariuszy i przekazicieli dzieł kultury, umiejętności i wartości europejskich**

Metody pracy: grupa ds. otwartej metody koordynacji; warsztaty; konferencja.

Uzasadnienie: biblioteki odgrywają kluczową rolę w europejskim pejzażu demokratycznym, społecznym, kulturalnym i edukacyjnym na wszystkich szczeblach. Mają znaczny wkład w budowę demokracji, zaangażowanie obywatelskie oraz publiczne działania partycypacyjne w całej UE, w tym na obszarach wiejskich i oddalonych, także w regionach najbardziej oddalonych. Są otwarte dla różnorodnych grup, opracowują programy i działania będące odzwierciedleniem bieżących wyzwań społecznych oraz zapewniają dostęp do pluralistycznych i wiarygodnych informacji i zróżnicowanych treści kulturowych w bezpiecznym i dostępnym otoczeniu. Są nieodzownymi depozytariuszami lokalnych i rodzimych danych, wiedzy, badań i kultury.

Oczekiwane rezultaty: rozpoczęcie kompleksowej debaty i zbadanie sposobów promocji i wzmocnienia bibliotek; zidentyfikowanie różnych wymiarów i dziedzin z potencjałem oraz zbadanie kierunków finansowania w ramach programów UE; zgromadzenie decydentów i osób zawodowo związanych z bibliotekami; zbadanie możliwości szkoleń i dalszych działań dla profesjonalistów.

— **Ochrona dzieci i młodzieży przed szkodliwymi treściami na platformach cyfrowych**

Metody pracy: warsztat(y) / narada(-dy).

Uzasadnienie: dzieci i młodzież są dziś licznie obecne na platformach cyfrowych, które mają olbrzymi pozytywny potencjał. Jednak tym sposobem wzrasta także ryzyko, że słabsze grupy będą narażone na uzależnienia, szkodliwe treści lub informacje wprowadzające w błąd. Można oprzeć się na europejskiej strategii na rzecz lepszego internetu dla dzieci, akcie o usługach cyfrowych oraz przepisach o ochronie małoletnich z dyrektywy o audiowizualnych usługach medialnych. Ponadto aby można było chronić dzieci i młodzież przed szkodliwymi treściami, szczególnie ważne i istotne są umiejętność korzystania z mediów oraz krytyczne podejście do mediów i platform.

Oczekiwane rezultaty: zidentyfikowanie sprawdzonych rozwiązań i wsparcie dla nich, po to by zapewnić ochronę dzieciom i młodzieży online i wzmocnić ich pozycję, zarówno w państwach członkowskich, jak i na szczeblu UE.

— **Wyszukiwalność różnorodnych europejskich treści kulturalnych w otoczeniu cyfrowym**

Metody pracy: badanie tematyczne lub warsztaty.

Uzasadnienie: wyszukiwalność treści kulturalnych zależy od tego, jak dane zostały opracowane i udokumentowane oraz jak duże platformy – odgrywające rolę strażników dostępu – zarządzają treścią. Treści europejskie muszą być wyszukiwalne, a nie jedynie dostępne online. Zasadniczo należy oprzeć się na dotychczasowych pracach i konsultacjach (np. prognoza medialna, Europejskie Obserwatorium Audiowizualne, Europeana), lepiej zrozumieć wpływ praktyk hierarchizacji treści, rekomendacji algorytmowych i strategii selekcjonowania treści na różnorodność kulturową i językową i znaleźć wspólne rozwiązania pozwalające bardziej wyeksponować wysokiej jakości europejskie treści online, w tym odpowiednie modele dochodów oparte na danych.

Oczekiwane rezultaty: zalecenia; przegląd innowacyjnych projektów i konkretnych narzędzi, ale też trudności w dostępie do treści (w tym dla osób z niepełnosprawnościami czy osób o niższym dochodzie), ze szczególnym uwzględnieniem sektorów mniej zbadanych i mniej uregulowanych, takich jak muzyka czy książki.

c) **Kultura dla planety: uwolnienie siły kultury**

— **Statystyki kulturalne – budowanie odporności w kulturze i przez kulturę**

Metody pracy: seria warsztatów lub działań z zakresu wzajemnego uczenia się; dyskusje z Eurostatem i urzędami statystycznymi państw członkowskich UE.

Uzasadnienie: pandemia Covid-19 uwiaryściła kilka wyzwań i słabości strukturalnych w sektorze kultury i sektorze kreatywnym. Podjęte już zostały ważne środki wsparcia na szczeblu krajowym i unijnym, ale wciąż potrzebne są dalsze kroki, takie jak większa wymiana sprawdzonych rozwiązań między państwami członkowskimi oraz opracowanie zestawu wiarygodnych statystyk dotyczących kultury, porównywalnych w całej UE, w tym dotyczących nierówności między płciami w sektorze kultury i sektorze kreatywnym. Ważne jest, aby oprzeć się na wynikach projektu pilotażowego z 2022 r. pt. „Pomiar sektora kultury i sektora kreatywnego w Europie” i ściśle współpracować z Eurostatem.

Oczekiwane rezultaty: wymiana sprawdzonych rozwiązań między państwami członkowskimi; zidentyfikowanie i rozwinięcie zestawu zharmonizowanych i porównywalnych statystyk w całej UE, obejmujących aspekty równości płci, wymiar zatrudnieniowy, wsparcie gospodarcze dla sektora oraz uczestnictwo w kulturze, w stosownym podziale społeczno-demograficznym.

— **Zarządzanie kulturą**

Metody pracy: spotkanie analityczne, następnie ewentualnie odnośne konkluzje Rady.

Uzasadnienie: świat ma obecnie do czynienia z licznymi szybkimi zmianami. Potrzebne są więc nowe sposoby myślenia i nowatorskie podejścia, a także niezbędne są przekrojowe, zintegrowane podejścia do zarządzania kulturą, oparte na najnowszych wydarzeniach, badaniach i innowacjach, tak by kultura stała się centrum życia publicznego.

Oczekiwane rezultaty: opracowanie nowego modelu zarządzania kulturą proponującego przyszłościowe podejścia pozwalające całościowo odpowiedzieć na obecne wyzwania.

— **Działania klimatyczne z wykorzystaniem kultury, w tym sztuki i dziedzictwa kulturowego**

Metody pracy: działania następcze po sprawozdaniach z otwartej metody koordynacji z 2022 r.; warsztaty, a następnie ewentualnie odnośne konkluzje Rady.

Uzasadnienie: kultura, w tym sztuka i dziedzictwo kulturowe, może odegrać kluczową rolę w inicjowaniu działań klimatycznych oraz promowaniu zrównoważonych modeli konsumpcji i produkcji. Kultura może mieć czynny udział w działaniach klimatycznych i skłaniać do zmiany sposobu myślenia o kryzysie klimatycznym. Można chronić nasze dziedzictwo kulturowe poprzez dzielenie się sprawdzonymi rozwiązaniami w dziedzinie ukierunkowanych środków ochronnych. Samo dziedzictwo kulturowe zaś może być źródłem dobrych rozwiązań i wiedzy w dziedzinie dostosowań klimatycznych. Współpraca powinna opierać się na sprawozdaniach z otwartej metody koordynacji w dziedzinie zwiększania odporności dziedzictwa kulturowego na zmianę klimatu i w dziedzinie kulturowego wymiaru zrównoważonego rozwoju.

Oczekiwane rezultaty: wymiana wiedzy dotyczącej nowatorskich podejść artystycznych i kulturalnych – w tym środków w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności – aby stawić czoła kryzysowi klimatycznemu i pomóc zmienić w tym celu wzorce zachowań; przyspieszenie badań finansowanych przez UE w tej dziedzinie.

— **Wysokiej jakości środowisko życia dla wszystkich**

Metody pracy: spotkania europejskich dyrektorów ds. polityki architektonicznej (EDAP); promowanie inicjatywy „Nowy europejski Bauhaus” poprzez kontakty będące następstwem prac sieci ekspertów ds. otwartej metody koordynacji; ewentualna organizacja europejskiej konferencji w sprawie polityki architektonicznej.

Uzasadnienie: zgodnie z pracami i sprawozdaniem grupy ekspertów z państw członkowskich UE ds. otwartej metody koordynacji w dziedzinie inwestowania w wysokiej jakości architekturę i otoczenie życiowe dla wszystkich (2021) oraz z konkluzjami Rady w sprawie kultury, wysokiej jakości architektury i środowiska zbudowanego jako kluczowych elementów inicjatywy „Nowy europejski Bauhaus” (2021) europejscy dyrektorzy ds. polityki architektonicznej spotykają się podczas każdej kolejnej prezydencji, aby zastanawiać się nad ewentualnymi inicjatywami, które pozwoliłyby stworzyć wysokiej jakości środowisko życia dla wszystkich, w tym dla osób mieszkających na obszarach wiejskich i oddalonych, np. w regionach najbardziej oddalonych. Spotkania dyrektorów mogłyby koncentrować się w szczególności na takich tematach, jak jakość budownictwa mieszkaniowego przyszłości, odbudowa, renowacja i dostosowane ponowne wykorzystanie dziedzictwa kulturowego oraz ulepszenia w konkursach architektonicznych i zamówieniach publicznych. Ważne jest, by budować synergię z siecią „Nowego europejskiego Bauhausu”.

Oczekiwane rezultaty: wymiana sprawdzonych rozwiązań między europejskimi dyrektorami ds. polityki architektonicznej; podsumowanie istniejących ram legislacyjnych i stosownych inicjatyw w przedmiotowej dziedzinie oraz ewentualnie rozpoczęcie procesu monitorowania i propagowania uwzględniania wysokiej jakości standardów w nowych i zmienionych politykach i programach; działania związane z „Nowym europejskim Bauhausem”.

— **Ochrona dziedzictwa przed klęskami żywiołowymi i katastrofami antropogenicznymi**

Metody pracy: wzajemne uczenie się (warsztaty, wizyty) lub konferencja.

Uzasadnienie: klęski żywiołowe oraz katastrofy i kryzysy antropogeniczne (takie jak zamiana klimatu, pandemia Covid-19 oraz rosyjska wojna przeciwko Ukrainie) wymagają lepszych umiejętności oceny ryzyka, większej gotowości na klęski i katastrofy oraz skoordynowanych działań w ramach podejścia przekrojowego, tak by można było chronić dziedzictwo kulturowe, także niematerialne. Opierając się na dotychczasowych pracach, należy dalej włączać dziedzictwo kulturowe do szerszych polityk i inicjatyw na wszystkich szczeblach oraz wykorzystywać istniejące wspólne europejskie platformy i powstające projekty (np. europejską chmurę współpracy na rzecz dziedzictwa kulturowego, HEREIN) do kontaktów, dyskusji i dzielenia się wiedzą (w tym wiedzą fachową) o gotowości na zagrożenia i zarządzaniu ryzykiem, przywracaniu do wcześniejszego stanu i odbudowie dziedzictwa kulturowego.

Oczekiwane rezultaty: budowa potencjału i umiejętności wśród zainteresowanych stron; opracowanie kompleksowego inwentarza stosownych podręczników, wytycznych i metodologii na szczeblu europejskim, aby ułatwić skuteczne przygotowywanie i wdrażanie środków gotowości na zagrożenia i sytuacje nadzwyczajne w państwach członkowskich i przez państwa członkowskie.

— **Wymiana informacji między osobami zawodowo związanymi z dziedzictwem kulturowym a organami właściwymi ds. dóbr kultury na temat walki z nielegalnym handlem dobrami kultury**

Metody pracy: seria warsztatów będących uzupełnieniem przyszłego planu działania UE przeciwko nielegalnemu handlowi dobrami kultury na lata 2023–2027 lub działania z zakresu wzajemnego uczenia się.

Uzasadnienie: unijne przepisy w sprawie wwozu i wywozu dóbr kultury biorą pod uwagę wyzwania związane z nielegalnym handlem transgranicznym w kontekście ochrony dziedzictwa kulturowego. Właściwe organy stają przed kilkoma rodzajami wyzwań (metody weryfikacji, dokumentacja, analiza danych, znajomość rynku sztuki, w tym skutków jego przeniesienia do internetu itd.). Należy zapewnić skuteczną współpracę między wszystkimi zaangażowanymi podmiotami, w tym ministerstwami kultury, instytucjami regionalnymi i lokalnymi, osobami zawodowo zajmującymi się dziedzictwem kulturowym, organami ścigania, siłami specjalnymi policji, organami celnymi i sądowymi oraz osobami zawodowo związanymi z rynkiem sztuki.

Oczekiwane rezultaty: ocena i poprawa współpracy między zaangażowanymi podmiotami; zyskanie wzajemnego wglądu w swoje metody pracy; zidentyfikowanie zagrożeń i problemów; oraz prace nad ewentualnymi zaleceniami w sprawie ulepszeń.

d) **Kultura na rzecz partnerstw współtwórczych: wzmacnianie kulturalnego wymiaru stosunków zewnętrznych UE**

— **Zarządzanie strategicznym podejściem UE do międzynarodowych stosunków kulturalnych i ram**

Metody pracy: krótkookresowa otwarta metoda koordynacji, spotkania wyższych urzędników.

Uzasadnienie: rola kultury w stosunkach zewnętrznych została opisana w kilku niedawnych istotnych dokumentach UE. Jednak wyzwaniem na wszystkich szczeblach – zarówno dla UE, jak i dla państw członkowskich – pozostaje koordynacja działań i wypełnianie luk między różnymi zainteresowanymi stronami zaangażowanymi w ich realizację. Niezbędne jest więc ustrukturyzowanie współpracy między wszystkimi stosownymi podmiotami i wzmocnienie równowagi interesów, w tym artystów i osób zawodowo związanych z kulturą. Pamiętając o zasadzie współtworzenia w stosunkach zewnętrznych UE, należy dostosować metody pracy, tak by można było w trybie ciągłym podejmować spójne decyzje, w tym definiować priorytety regionalne i tematyczne (np. w kontekście partnerstw z krajami kandydującymi) lub przygotowywać flagowe działania UE (np. targi książki, wystawy światowe, targi i festiwale itd.).

Oczekiwane rezultaty: przekrojowa i inkluzywna metodologia, w tym propozycje przyszłych struktur roboczych i metod pracy, które zapewniłyby wzmocnioną, spójną i bardziej długoterminową współpracę kulturalną w ramach międzynarodowych stosunków kulturalnych, z udziałem wszystkich stosownych zainteresowanych stron.

— **Ochrona dziedzictwa kulturowego oraz wzmocnianie pozycji lokalnego sektora kultury i sektora kreatywnego w Ukrainie**

Metody pracy: spotkania grupy ekspertów prowadzonej przez Komisję lub spotkania analityczne oraz działania z zakresu wzajemnego uczenia się / szkoleń; spotkania ze stałymi przedstawicielstwami.

Uzasadnienie: rosyjska wojna przeciwko Ukrainie wyrządziła zniszczenia i szkody ukraińskiemu dziedzictwu kulturowemu i instytucjom kultury, postawiła je w obliczu poważnej groźby dalszych zniszczeń i szkód oraz doprowadziła do sytuacji, w której mogą stać się przedmiotem nielegalnego handlu. Należy więc wesprzeć wysiłki na rzecz zachowania i ochrony. Należy podjąć proces przywracania do wcześniejszego stanu i odbudowy, wzmacniając zdolności i wiedzę fachową Ukrainy; powinien się on opierać na krajowych, międzynarodowych i europejskich normach, na dokumentach ustanawiających standardy, zasadach (takich jak „Nowy europejski Bauhaus”) oraz na zdobytych doświadczeniach i powinien być spójny z europejskimi zasadami jakości dotyczącymi działań finansowanych ze środków UE i mających potencjalny wpływ na dziedzictwo kulturowe (*). Wsparcia potrzebują też ukraińskie podmioty kulturalne i kreatywne oraz osoby zawodowo związane z tymi sektorami, gdyż nadal zmagają się z licznymi trudnościami w swoich działaniach. W duchu współtworzenia współpraca kulturalna z Ukrainą powinna więc służyć wzmocnieniu odporności sektora kultury i sektora kreatywnego oraz ich zdolności do podtrzymywania żywotności kultury i sceny artystycznej.

Oczekiwane rezultaty: ocena ewentualnych wspólnych środków, synergii i sprawdzonych rozwiązań na rzecz zachowania, ochrony i odbudowy ukraińskiego dziedzictwa kulturowego i instytucji kultury oraz na rzecz wspierania ukraińskich podmiotów kulturalnych i kreatywnych.

— **Rola kultury i osób zawodowo związanych z kulturą w promowaniu i obronie demokracji i praw człowieka w trudnych okolicznościach**

Metody pracy: ewentualne wspólne spotkania ze stosownymi grupami roboczymi Rady; wspólna konferencja podsumowująca / wspólne seminarium podsumowujące z udziałem Parlamentu Europejskiego, Rady Europy, UNESCO i społeczeństwa obywatelskiego.

Uzasadnienie: doroczne sprawozdanie ESDZ na temat praw człowieka i demokracji na świecie za 2021 r. zarysowuje globalny kontekst regresu demokracji i rozpowszechnionych naruszeń międzynarodowych praw człowieka. Wpływa to także na osoby zawodowo związane z kulturą i kreatywnością w krajach trzecich angażujące się w obronę demokracji, praw człowieka, wolności wyrazu artystycznego itd. Choć UE promuje już poszanowanie praw kulturalnych i różnorodności kulturowej w krajach trzecich, można zastanowić się nad bardziej skoncentrowanym i systematycznym wsparciem, pamiętając o związkach Rady Europy, UNESCO i Parlamentu Europejskiego z tą dziedziną.

Oczekiwane rezultaty: kompleksowy przegląd sytuacji, potrzeb itp. obrońców kulturalnych praw człowieka.

(*) <https://www.icomos.org/en/about-icomos/committees/regional-activities-europe/58799-european-quality-principles-for-eu-funded-interventions-with-potential-impact-upon-cultural-heritage>

Wstępny harmonogram planu prac w dziedzinie kultury na lata 2023–2026

Priorytet	Działanie	2023		2024		2025		2026	
		1. połowa	2. połowa	1. połowa	2. połowa	1. połowa	2. połowa	1. połowa	2. połowa
a) Artyści i osoby zawodowo związane z kulturą: wzmocnienie sektora kultury i sektora kreatywnego	Status i warunki pracy artystów i osób zawodowo związanych z sektorem kultury i sektorem kreatywnym	platforma (KE)		warsztaty tematyczne		warsztaty tematyczne		warsztaty tematyczne lub ewent. konferencja	
	Wolność artystyczna	konferencja prezydencji konkluzje Rady							
	Stymulowanie transformacji cyfrowej w sektorze kultury i sektorze kreatywnym			konferencja prezydencji ewent. konkluzje Rady					
	Stymulowanie transformacji ekologicznej w sektorze kultury i sektorze kreatywnym, ze szczególnym uwzględnieniem kryzysu energetycznego	podsumowanie – kryzys energetyczny		OMK lub warsztaty					
	Wzmacnianie wymiaru kulturalnego i kreatywnego w europejskim sektorze gier wideo		narady lub spotkania analityczne						

	Konkluzje Rady w sprawie odbudowy, odporności i zrównoważonego charakteru sektora kultury i sektora kreatywnego	podsumowanie						
	Konkluzje Rady w sprawie intensyfikowania wymiany międzykulturowej przez mobilność artystów i osób zawodowo związanych z sektorem kultury i sektorem kreatywnym oraz wielojęzyczność w epoce cyfrowej				podsumowanie			
	Kultura a promowanie demokracji: ku obywatelstwu kulturalnemu w Europie	(prezentacja badania KE z 2022 r. – poprzednia grupa robocza)			wzajemne uczenie się		ewent. konferencja	
b) Kultura na rzecz ludzi: zwiększanie uczestnictwa w kulturze i roli kultury w społeczeństwie	Kultura a zdrowie		ewent. konferencja ewent. nieformalne spotkanie urzędników	(krótka) grupa OMK				
	Budowanie mostów: wzmocnienie wielorakiej roli bibliotek jako depozytariuszy i przekazicieli dzieł kultury, umiejętności i wartości europejskich	warsztaty		grupa OMK		warsztaty	konferencja	

	Ochrona dzieci i młodzieży przed szkodliwymi treściami na platformach cyfrowych						warsztaty		
	Wyszukiwalność różnorodnych europejskich treści w otoczeniu cyfrowym	badanie				ewent. warsztaty			
c) Kultura na rzecz planety: uwolnienie siły kultury	Statystyki kulturalne – budowanie odporności w kulturze i przez kulturę	warsztaty / wzajemne uczenie się oraz dyskusje z Eurostatem i urzędami statystycznymi państw członkowskich							
	Zarządzanie kulturą							spotkanie analityczne ewent. konkluzje Rady	
	Działania klimatyczne z wykorzystaniem kultury, w tym sztuki i dziedzictwa kulturowego			ewent. warsztaty		ewent. warsztaty		warsztaty	ewent. konkluzje Rady
		przyspieszenie badań finansowanych przez UE w tej dziedzinie.							
	Wysokiej jakości środowisko życia dla wszystkich	spotkania EDAP							
		promowanie „Nowego europejskiego Bauhausu”							
		ewent. konferencja							
	Ochrona dziedzictwa kulturowego przed klęskami żywiołowymi i katastrofami antropogenicznymi			wzajemne uczenie się		ewent. konferencja			
	Wymiana informacji między osobami zawodowo związanymi z dziedzictwem kulturowym a organami właściwymi ds. dóbr kultury na temat walki z nielegalnym handlem dobrami kultury		warsztaty / wzajemne uczenie się	warsztaty / wzajemne uczenie się	warsztaty / wzajemne uczenie się				

d) Kultura na rzecz partnerstw współtwórczych: wzmocnienie kulturalnego wymiaru stosunków zewnętrznych UE	Zarządzanie strategicznym podejściem UE do międzynarodowych stosunków kulturalnych i ram	spotkania wyższych urzędników					
		krótka OMK					
	Ochrona dziedzictwa kulturowego i wzmocnienie pozycji lokalnego sektora kultury i sektora kreatywnego w Ukrainie	spotkania grupy ekspertów prowadzonej przez Komisję lub spotkania analityczne wzajemne uczenie się / szkolenia					
		spotkania ze stałymi przedstawicielstwami					
	Rola kultury i osób zawodowo związanych z kulturą w promowaniu i obronie demokracji i praw człowieka w trudnych okolicznościach		wspólna konferencja podsumowująca / wspólne seminarium podsumowujące (z PE, Radą Europy, UNESCO, społeczeństwem obywatelskim)				
		wspólne spotkanie ze stosownymi grupami roboczymi Rady					

ZAŁĄCZNIK B

Wytyczne w sprawie wszystkich metod pracy*Ogólne wytyczne*

- Metody pracy obowiązujące w ramach planu prac są elastyczne i nie ograniczają się do metod wymienionych w części III pkt 7.
- W stosownym przypadku Komisja zapewni wiedzę fachową (w tym badania i inne formy wkładu eksperckiego) oraz wsparcie logistyczne na rzecz metod pracy proponowanych w ramach planu prac.
- Udział jest dobrowolny i w stosownym przypadku oparty na nominacjach państwa członkowskiego. Do grup ekspertów i narad Komisji zastosowanie mają szczególne zasady (por. dalej).
- W razie potrzeby, o ile jest to wykonalne, Komisja zapewni na żądanie przestrzeń wirtualną (do komunikacji i udostępniania dokumentów) dla wybranych metod pracy, tak aby eksperci mogli utrzymywać kontakt i debatować nad stosownymi kwestiami. Dostęp do przestrzeni wirtualnej będą mieć osoby wskazane przez wszystkie państwa członkowskie oraz w stosownym przypadku przez inne kraje uczestniczące.
- O postępach w działaniach przewidzianych w planie prac będzie na żądanie informowany Komitet ds. Kultury.
- Dla każdego ostatecznego rezultatu każdej z metod pracy w ramach planu prac zaproponowany zostanie w stosownym przypadku plan dystrybucji i komunikacji na szczeblu europejskim, krajowym i regionalnym.
- Zalecenia będące wynikiem każdej z metod pracy zostaną omówione przez Komitet ds. Kultury, a w stosownym przypadku przez inne odpowiednie organy przygotowawcze i w stosownym przypadku zostaną zaprezentowane Radzie.
- Sprawozdania końcowe z każdej z metod pracy zostaną opublikowane, a ich streszczenie (nieprzekraczające czterech stron) zostanie w stosownym przypadku przetłumaczone przez Komisję na wszystkie języki urzędowe UE.

Otwarta metoda koordynacji (OMK)

- Otwarta metoda koordynacji stanowi ramy współpracy, kontaktów i wymiany sprawdzonych rozwiązań między państwami członkowskimi na pewne wspólne tematy i pozwala opracować niewiążące zalecenia.
- Mandat OMK zostanie sfinalizowany przez Komitet ds. Kultury – przy udziale Grupy Roboczej do Spraw Audiowizualnych i Mediów – na podstawie projektu zaproponowanego przez Komisję.
- Mandat może przewidywać zaproszenie do grupy OMK stron trzecich, w tym państw trzecich⁽¹⁾.
- Każda grupa OMK wyznaczy na pierwszym posiedzeniu przewodniczącego lub przewodniczących.
- Zależnie od tematu grupa OMK może być w stosownym przypadku zachęcana do utworzenia mniejszych grup mających zająć się bardziej szczegółowymi tematami i do korzystania z metod partycypacyjnych.

Działania z zakresu wzajemnego uczenia się

- Działania z zakresu wzajemnego uczenia się powinny pozwalać stosownym decydentom, praktykom lub stosownym zaangażowanym stronom na wymianę pomysłów i wiedzy o praktykach, narzędziach i metodach pracy na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym. Powinny się one odbywać w kontekście praktycznym i być oparte na zdecydowanym podejściu praktycznym.
- Poszczególne państwa członkowskie lub grupa państw członkowskich mogą z własnej inicjatywy udostępnić wiedzę fachową na temat tej metody pracy lub o przekazanie tej wiedzy wystąpić.
- Komisja może też zorganizować działania z zakresu wzajemnego uczenia się dla praktyków krajowych, regionalnych lub lokalnych.

Spotkania analityczne

- Spotkania analityczne powinny dawać przestrzeń do omówienia nowych, tematycznych lub nowatorskich zagadnień oraz do przedyskutowania planów lub strategii. Debata powinna być otwarta i ściśle nieformalna.

⁽¹⁾ Do celów niniejszego planu prac „państwa trzecie” to państwa, o których mowa w przepisach art. 9 i 10 programu Kreatywna Europa (rozporządzenie (UE) 2021/818 – Dz.U. L 189 z 28.5.2021, s. 34).

- Poszczególne państwa członkowskie lub grupa państw członkowskich, we współpracy ze stosownymi zainteresowanymi stronami, mogą z własnej inicjatywy zapewnić wiedzę fachową i wsparcie logistyczne związane z tą metodą pracy.
- Metoda ta może obejmować jedno spotkanie lub serię spotkań, zgodnie z propozycją podmiotu inicjującego.

Podsumowania

- Podsumowania służą przeglądowi i ocenie wydarzeń i osiągnięć związanych z tematem uzgodnionym na forum Komitetu ds. Kultury. Ponadto są okazją do dyskusji dla wszystkich zainteresowanych stron.
- Podsumowania mogą mieć wszelką właściwą formę, np. spotkań ekspertów online, kwestionariusza, konferencji itd.

Grupy ekspertów i narady prowadzone przez Komisję

- Grupy ekspertów prowadzone przez Komisję są organami konsultacyjnymi utworzonymi przez Komisję w celu zapewnienia doradztwa w związku z przygotowaniem aktów ustawodawczych i inicjatyw politycznych ⁽²⁾. Eksperti wchodzący w ich skład są wybierani zgodnie z przepisami wewnętrznymi Komisji.
- Komisja może też organizować narady z wybranymi uczestnikami na temat uzgodniony w planie prac UE w dziedzinie kultury.

—

⁽²⁾ Rejestr grup ekspertów Komisji: <https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/home?lang=pl>

ZAŁĄCZNIK II

Główne dokumenty polityczne

- Nowy program strategiczny UE na lata 2019–2024 (przyjęty 20 czerwca 2019 r.)
- Komunikat Komisji pt. „Nowy europejski program na rzecz kultury” z 22 maja 2018 r. (COM/2018/267 final)
- Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów pt. „Europejskie media w cyfrowej dekadzie: plan działania na rzecz wsparcia odbudowy i transformacji” (COM/2020/784 final)
- Koncepcja dotycząca dziedzictwa kulturowego podczas konfliktów i kryzysów. Komponent na rzecz pokoju i bezpieczeństwa w działaniach zewnętrznych Unii Europejskiej (kwiecień 2021 r.)
- Konferencja w sprawie przyszłości Europy – sprawozdanie z wyników (maj 2022 r.)
- Wersje skonsolidowane Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej ze szczególnym uwzględnieniem art. 8, art. 10 i art. 167 TFUE (Dz.U. C 202 z 7.6.2016, s. 47)
- Konwencja o przestępstwach przeciwko dobrom kultury (2017 r.)
- Konkluzje Rady pt. „Europejskie media w dekadzie cyfrowej: plan działania na rzecz wsparcia odbudowy i transformacji” (Dz.U. C 210 z 3.6.2021, s. 1)
- Konkluzje Rady w sprawie strategicznego podejścia UE do międzynarodowych stosunków kulturalnych i ram działania (Dz.U. C 192 z 7.6.2019, s. 6)
- Konkluzje Rady pt. „Budowanie europejskiej strategii dla ekosystemu sektora kultury i sektora kreatywnego” (Dz.U. C 160 z 13.4.2022, s. 13)
- Konkluzje Rady w sprawie zarządzania kulturą (Dz.U. C 393 z 19.12.2012, s. 8)
- Konkluzje Rady w sprawie kultury, wysokiej jakości architektury i środowiska zbudowanego jako kluczowych elementów inicjatywy nowy europejski Bauhaus (Dz.U. CI 501 z 13.12.2021, s. 13)
- Konkluzje Rady w sprawie podejścia UE do dziedzictwa kulturowego podczas konfliktów i kryzysów (dok. 9837/21)
- Konkluzje Rady pt. „Intensyfikowanie wymiany międzykulturowej przez mobilność artystów i osób zawodowo związanych z sektorem kultury i sektorem kreatywnym oraz wielojęzyczność w epoce cyfrowej” (Dz.U. C 160 z 13.4.2022, s. 20)
- Konkluzje Rady w sprawie zarządzania ryzykiem w obszarze dziedzictwa kulturowego (Dz.U. C 186 z 5.6.2020, s. 1)
- Konkluzje Rady w sprawie odbudowy, odporności i zrównoważonego charakteru sektora kultury i sektora kreatywnego (Dz.U. C 209 z 2.6.2021, s. 3)
- Konkluzje Rady w sprawie planu prac w dziedzinie kultury na lata 2019–2022 (Dz.U. C 460 z 21.12.2018, s. 12) oraz sprawozdanie Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie planu prac w dziedzinie kultury na lata 2019–2022 (COM/2022/317 final)
- Konkluzje Rady w sprawie młodego pokolenia twórców (Dz.U. C 189 z 5.6.2019, s. 34)
- Deklaracja z Davos „W kierunku wysokiej jakości Baukultur w Europie” 20–22 stycznia 2018 r.
- Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/864 z 17 maja 2017 r. w sprawie Europejskiego Roku Dziedzictwa Kulturowego (2018) (Dz.U. L 131 z 20.5.2017, s. 1)
- Deklaracja europejskich ministrów kultury, spraw audiowizualnych i mediów, zebranych w Angers 7–8 marca 2022 r.
- Plan działania UE dotyczący praw człowieka i demokracji na lata 2020–2024 (JOIN/2020/5 final)
- Zielona księga w sprawie europejskiego dziedzictwa kulturowego pt. „Wspólne dziedzictwo europejskie w centrum europejskiego zielonego ładu” (marzec 2021 r.)
- Rezolucja Parlamentu Europejskiego z 17 września 2020 r. w sprawie odbudowy życia kulturalnego w Europie (2020/2708(RSP))
- Rezolucja Parlamentu Europejskiego z 20 października 2021 r. w sprawie sytuacji artystów i odbudowy życia kulturalnego w UE (2020/2261(INI))

- Konwencja ramowa o wartości dziedzictwa kulturowego dla społeczeństwa (konwencja z Faro, 2005 r.)
 - Deklaracja rzymska przywódców G-20
 - Wspólny komunikat Komisji i wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa do Parlamentu Europejskiego i Rady pt. „W stronę strategii UE w dziedzinie międzynarodowych stosunków kulturalnych” (JOIN/2016/029 final)
 - Deklaracja ministrów w sprawie kultury w czasach kryzysu COVID-19 (kwiecień 2020 r.)
 - Karta z Porto Santo (2021)
 - Zalecenie Komitetu Ministrów Rady Europy (2017) dla państw członkowskich dotyczące strategii europejskiego dziedzictwa kulturowego na XXI wiek (2017 r.)
 - Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2021/818 z 20 maja 2021 r. ustanawiające program Kreatywna Europa (2021–2027) (Dz.U. L 189 z 28.5.2021, s. 34)
 - Rezolucja Rady Unii Europejskiej i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie kulturowego wymiaru zrównoważonego rozwoju (Dz.U. C 410 z 6.12.2019, s. 1)
 - Karta rzymska (2020 r.)
 - „Przekształcamy nasz świat: agenda ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030” (A/RES/70/1)
 - Konwencja UNESCO z 2005 r. w sprawie ochrony i promowania różnorodności form wyrazu kulturowego
 - Konwencja UNESCO o ochronie dóbr kulturalnych w razie konfliktu zbrojnego wraz z regulaminem wykonawczym do tej konwencji (Haga, 14 maja 1954 r.)
 - Deklaracja UNESCO Mondiacult w sprawie kultury (Meksyk, 30 września 2022 r.)
 - Rezolucja Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 2347 (UNESCO Digital Library, 2017 r., CL/4210).
-